

Egy hamis igazolvány nyomában ^[1]

„Adonyi zászlóalj parancsnokság a nemzeti hadsereg kötelékében nincsen. F l o r e n c z György vallomása szerint őt az Ébredő Magyarok Egyesülete küldte ki agitációs célból; szerinte az Ébredő Magyarok Egyesülete legtöbb tagjainak van ilyen igazolványa. Alárendelt katonai hatóságokat utasítottam, hogy azon katonai egyenruhában megjelenő egyéneket, kiknél ilyen igazolványt találnak, a polgári hatóságoknak adják át, s magát az igazolványt pedig az illetőktől kobozzák el.”

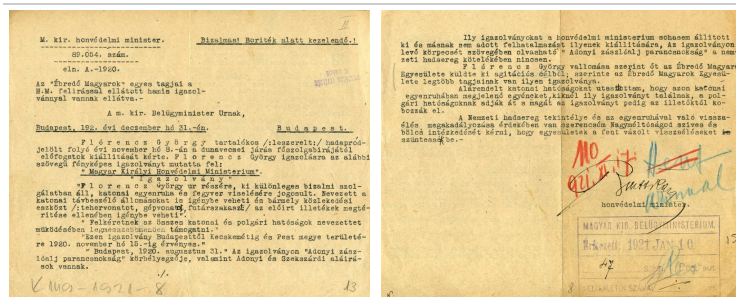
Bevezető

Az 1918-1919-es összeomlás idején és „forradalmak korában” pillanatok alatt omlott össze a korábban szinte állandónak gondolt közigazgatás. Pillanatok alatt jöttek létre újabb szervezetek, és neveztek át szinte mindent.

Szintén az 1919-1920-as esztendőők szülték meg a két világháború között működött különböző (szélső)jobbaldali társaságok döntő többségét is. Ezek között voltak teljesen nyitlan működőek, mint például a Magyar Országos Véderő Egyesület, vagy a Csaba, Turul, Werbőczy egyesületek, ugyanakkor a titkosan működő Etelekői Szövetség (EX) is 1918-1919-ben hozták létre.

Ugyancsak ebben az időszakban, 1918 őszén kezdték el szervezni az Ébredő Magyarok Egyesülete (ÉME) néven ismert, eredendően bajtársi társaságot is. Érdemes megjegyezni, hogy a korszakban az „ébredő” szó már önmagában is kifejezte a szélsőjobbaldali mozgalmakkal és eszmékkel való szimpatizálást. Bár az ÉME alakuló közgyűlését 1919. január 6-án tartotta, alapszabályát csak 1924-ben hagyták jóvá 138.878/1924 VIII. BM számon.

Ezen szervezetek tevékenységei azonban messze túlmutattak a „szimpla” bajtársi egyesületek keretein: nem csak összejártak a tagok, és előadásokat hallgattak vagy „közgyűltek.” Önmeghatározásuk eszmei jegyei mellett a külsőségekben vagy éppen a kitűzőkben és a különféle tagkönyvekben, igazolványokban is tetten érhetjük ezeket a szervezeteket. Nyilvánvaló, hogy azokban a zavaros időszakban egy-egy igazolvány túlmutatott, de legalábbis túlmutatható valós szerepén és értékén, pláne ha felmutatása megfelelő fellépéssel és hangnemen társult.

Ezek a szervezetek ugyanis nem pusztán befolyásolni és irányítani akarták a politikai folyamatokat. Feladatuknak tekintették, hogy napi szinten, az utcán, a kávéházakban, az egyetemeken vagy bármilyen más nyilvános helyen érvényt szerezzenek elképzeléseiknek. Ezek közül a legfontosabb a magyar faj védelme és előtérbe helyezése volt, ami a gyakorlatban nem csak egymás támogatását jelentette, hanem a magyarországi zsidóság ki-, illetve visszaszorítását az élet szinte valamennyi területéről. Ez az egyetemi életben például a numerus nullus (és nem a numerus clausus) bevezetését követelték, de fizikai erővel megakadályozták azt is, hogy a zsidó származású hallgatók bemehessenek az egyetemi tanórákra. A tisztí különítményes alakulatok tagjai - akik egyben lehetnek akár ÉME tagok is - számos esetben pedig kinézet alapján a nyílt utcán vagy éppen kávéházakban inzultáltak embereket. Ezen esetek közül is kiemelkedően súlyos volt az ún. két Klub kávéházi eset. Az ügybe az akkori budapesti rendőrfőkapitány belebukott, a nyomozás pedig nemcsak felderítette a tetteseket, hanem azt is megállapította, hogy valamennyien ÉME tagok. Az eset kapcsán feltétlen hangsúlyozni kell, hogy az államrendőrség és a Honvédelmi Minisztérium (HM) T (tájékoztató) osztálya párhuzamosan nyomozott! Utóbbiak pedig mindent elkövettek, hogy ne derüljön fény az igazságra ...

Sporadikus forrásaink alapján tudjuk, hogy az EX vezetése 1922-ben kérte tagjait, hogy jelentsék a rendőrségnél dolgozó „jó magyar embereket”, illetve hogy az ÉME önálló hírszerző osztályt is működtetett a szervezet kebelében.

1921-1922 fordulójára azonban igazgatóvá vált a mondás, miszerint „a mór megtette kötelességét, a mór mehet.” A tisztí különítmények és a különböző radikális szervezetek tevékenysége immár kínossá vált a kormány(ok) számára. A Teleki kormány még az ÉME működését is felfüggesztette.

Ennek ellenére a szervezetek tovább éltek, s próbálták tartani megszerzett pozícióikat. 1921. február 8-án azonban elvi döntés született az egységes kém-nemzet- és vörösvédelmi hatóság megszervezéséről, s a nyárra az is világossá vált, hogy ez a Belügyminisztérium keretein belül fog létrejönni. A HM T osztálya 1921. június 26-án átkerült a BM felügyelete alá, majd alig egy évvel később (1922. június 1.) meg is szűnt.

A helyzet fonákságát és 1921-1922-es változását remekül mutatja, hogy az amúgy is meglehetősen kaotikus igazolványhelyzetet a hamisítványok tovább bonyolították. Az alábbiakban egy, a Belügyminisztérium rezervált iratai között fennmaradt forrást közlünk, amely egy meglehetősen ügyetlen hamisítvány kapcsán hívja fel a figyelmet a jelenségre. Nyilvánvaló, hogy egy nem létező alakulatra való hivatkozás, ráadásul az egyik hivatkozott tiszt neve ugyanaz, mint a település, ahol az alakulat állomásozik, önmagában is több mint furcsa lett, illetve lehetett volna egy tapasztalt tisztnek.

Ugyanakkor látszik, hogy a HM azonnal tájékoztatta az esetről a belügyminisztert, ami mutatta a két tárca normalizálódó viszonyát, s hogy immár a közös ellenségek közé tartoztak a szélsőjobbaldali szélsőségesek (is).

Forrás

I.

M. kir. honvédelmi miniszter.

Bizalmas! Boríték alatt kezelendő!

89.054. szám.

eln. A.-1920.

Az „Ébredő Magyarok" egyes tagjai

a H.M. felírással ellátott hamis

igazolvánnyal vannak ellátva.

A m. kir. Belügyminiszter Úrnak,

Budapest, 192. [?] évi december hó 31-én

B u d a p e s t

-

-

F l o r e n c z Gy ö r g y tartalékos (leszerelt) hadapródjelölt folyó évi november hó 8-án a dunavecsei járás főszolgabírájától előfogatok kiállítását kérte. F l o r e n c z György igazolásra az alábbi szövegű fényképes igazolványt mutatta fel:

„Magyar Királyi Honvédelmi Ministerium".

„I g a z o l v á n y"

„F l o r e n c z György úr részére, ki különleges bizalmi szolgálatban áll, katonai egyenruha és fegyver viselésére jogosult. Nevezett a katonai távbeszélő állomásokat is igénybe veheti és bármely közlekedési eszközt (tehervonatot, gépvonatot, futárszakaszt) az előirt illetékek megtérítése ellenében igénybe veheti."

„Felkéretnek az összes katonai és polgári hatóságok nevezettet működésében legmesszebbmenően támogatni."

„Ezen igazolvány Budapesttől Kecskemétig és Pest megye területére 1920. november hó 15-ig érvényes."

„Budapest, 1920. augusztus 31." Az igazolványon „Adonyi zászlóalj parancsnokság" körbélyegzője, valamint Adonyi és Szekszárdi aláírások vannak.

Ily igazolványokat a honvédelmi minisztérium sohasem állított ki, és másnak sem adott felhatalmazást ilyenek kiállítására. Az igazolványon lévő körpecsét szövegében olvasható „Adonyi zászlóalj parancsnokság" a nemzeti hadsereg kötelékében nincsen.

F l o r e n c z György vallomása szerint őt az Ébredő Magyarok Egyesülete küldte ki agitációs célból; szerinte az Ébredő Magyarok Egyesülete legtöbb tagjainak van ilyen igazolványa.

Alárendelt katonai hatóságokat utasítottam, hogy azon katonai egyenruhában megjelenő egyéneket, kiknél ilyen igazolványt találnak, a polgári hatóságoknak adják át, s magát az igazolványt pedig az illetőktől kobozzák el.

A Nemzeti hadsereg tekintélye és az egyenruhával való visszaélés megakadályozása érdekében van szerencsém Nagyméltóságod szíves és bölcs intézkedését kérni, hogy egyesületek a fent vázolt visszaéléseket is [áthúzva!] szüntessék be.

[olvashatatlan aláírás]

honvédelmi miniszter

[Téglalap alapú érkeztető bélyegző lenyomata]

MAGYAR KIR. BELÜGYMINISTERIUM.

Érkezett: 1921 JAN 10.]

47 szám [olvashatatlan]: oszt.

MELLÉKLETEK SZÁMA: -

Jelzet: MNL OL K 149-1921-8-47-res - Eredeti, gépelt, aláírással ellátott irat.

Címkék:

[MOVE](#) ^[2]

[Turul Szövetség](#) ^[3]

[Ébredő Magyarok Egyesülete](#) ^[4]

[belügyminisztérium](#) ^[5]

[Teleki-kormány](#) ^[6]

[1921](#) ^[7]

Kiadás: 15. évfolyam (2015) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/kuriozumok/egy_hamis_igazolvany_nyomaban.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/kuriozumok/egy_hamis_igazolvany_nyomaban.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/move>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/turul-szovetseg>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ebredo-magyarok-egyesulete>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/belugyminiszterium>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/teleki-kormany>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/1921>